

Development of a model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence and its effectiveness on the emotional intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah

Sadrieh Nadri¹ | Omid Moradi² | Hassan Amiri³

DOR: 20.1001.1.26454955.1403.19.69.3.8

Abstract

The purpose of this research was to compile a model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence and its effectiveness on the emotional intelligence of compatible and incompatible couples in Kermanshah city in 2021-2022. The research design in this study is mixed exploratory (qualitative-quantitative). The research method was qualitative in terms of practical purpose and content analysis in terms of implementation method, and in quantitative part it was a semi-experimental pre-test-post-test type with experimental and control groups. In the qualitative part, by reviewing the research literature on the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence, as well as the opinions of experts, the compilation of the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence was discussed. In this way, the interview was semi-structured in this study. The interview was asked with several open-ended questions (after experts' approval) about the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence in order to gain deeper information so that the interviewee could express his perspective on the subject as he experienced and does it, using He explained his language and words. Then, the answers to the questions were coded in the form of content analysis, and after that a package of marital compatibility was designed based on the dimensions of intelligence. The statistical sample of the qualitative section was (10 family counseling specialists) in the year 2021-2022. In order to sample according to the purposeful sampling method, 40 compatible and incompatible couples of Kermanshah city were selected to extract the components of the marital compatibility model based on the dimensions of intelligence and to investigate the effect of independent variables, a training package approach was developed for 10 couples and for the control group. Also, 10 compatible and incompatible couples were selected and randomly placed in experimental and control groups. The results of coding the main components of the marital adjustment model based on the dimensions of emotional intelligence included problem solving, happiness, stress tolerance, emotional self-awareness, optimism, flexibility, interpersonal relationships, social responsibility and empathy. Also, the intervention of the marital compatibility model based on the dimensions of intelligence has had a significant effect on increasing emotional intelligence and its components ($P=0.001$). Therefore, it can be concluded that the model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence can be considered by psychologists and counselors in premarital counseling and family counseling.

Key words: marital compatibility model, dimensions of intelligence, emotional intelligence, couples.

1. PhD student in counseling, counseling department, Sanandaj branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.
2. Corresponding Author: Associate Professor, Family Counseling Department, Sanandaj branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.
moradioma@gmail.com
3. Associate Professor, Department of Psychology, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Cite this Paper: Nadri'S & Moradi' O, Amiri'H.(2024). Development of a model of marital compatibility based on the dimensions of intelligence and... . The Women and Families Cultural-Educational, 69(19), 105–131.

Publisher: Imam Hussein University

© **Authors**

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Research Paper

Received:
30 April 2023

Revised:
09 December 2023

Accepted:
12 February 2024

Published:
21 December 2024

P.P: 105-131

ISSN: 2645-4955
E-ISSN: 2645-5269

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۵/۳۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۱۹
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱
صص: ۱۳۱-۱۰۵

شاپا چاپی: ۴۹۵۵-۲۶۴۵
الکترونیکی: ۵۲۶۹-۲۶۴۵

اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر هوش هیجانی و روابط زوجین شهر کرمانشاه

صدریه ندری^۱ | امید مرادی^۲ | حسن امیری^۳

چکیده

هدف از انجام پژوهش اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر هوش هیجانی و روابط زوجین شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. طرح پژوهش در این مطالعه آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) بود. روش پژوهش در قسمت کیفی از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش اجرا تحلیل محتوا بود و در قسمت کمی نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه آزمایش و گواه بود. در بخش کیفی با بررسی ادبیات تحقیق در زمینه الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش و همچنین نظرات متخصصان به تدوین الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش پرداخته شد. به این صورت که در این مطالعه مصاحبه از نوع نیمه ساختارمند بود. مصاحبه با چند سؤال بازپاسخ (پس از تأیید متخصصان) در مورد الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش جهت دستیابی به اطلاعات عمیق‌تر پرسیده شد تا مصاحبه شونده دیدگاه خود را نسبت به موضوع آنطور که تجربه کرده و می‌کند، با استفاده از زبان و لغات خود تشریح نمود. سپس پاسخ سؤالات در قالب تحلیل محتوا کد گذاری شده و بعد از آن بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش طراحی شد. نمونه آماری بخش کیفی، (۱۰ نفر از متخصصان حوزه مشاوره خانواده) در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. جهت نمونه‌گیری با توجه به روش نمونه‌گیری هدفمند، ۴۰ نفر از زوجین شهر کرمانشاه جهت استخراج مولفه‌های الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش و برای بررسی تأثیر متغیرهای مستقل، رویکرد بسته آموزشی تدوین شده ۱۰ زوج و برای گروه کنترل نیز ۱۰ زوج انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و کنترل قرار گرفتند. نتایج حاصل از کدگذاری مولفه‌های اصلی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش هیجانی شامل حل مساله، شادمانی، تحمل فشار روانی، خودآگاهی هیجانی، خوش بینی، انعطاف‌پذیری، روابط بین فردی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و همدلی بود. همچنین مداخله الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر افزایش هوش هیجانی و مولفه‌های آن تأثیر معناداری داشته است ($P=+0.01$). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش می‌تواند در مشاوره‌های پیش از ازدواج و مشاوره خانواده مورد توجه روانشناسان و مشاوران قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: الگوی سازگاری زناشویی، ابعاد هوش، هوش هیجانی، زوجین.

۱- دانشجوی دکتری تخصصی مشاوره، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

۲- نویسنده مسئول: دانشیار، گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

moradioma@gmail.com

۳- استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

استناد: ندری، صدریه؛ مرادی، امید؛ امیری، حسن. اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر هوش هیجانی و روابط زوجین شهر کرمانشاه؛ فرهنگی- تربیتی زنان و خانواده، ۱۹(۶۹)، ۱۳۱-۱۰۵. DOR: 20.1001.1.26454955.1403.19.69.3.8

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع) © نویسنده‌گان

این مقاله تحت لایسنس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه

ازدواج پیوندی اجتماعی و صمیمانه میان زن و شوهر است که از یک سو می‌تواند زمینه شادمانی و امیدواری را فراهم آورد و از سوی دیگر باعث رنج و ناراحتی عمیق می‌شود (آپاتینگا و تنکورانگ، ۲۰۲۱). خانواده نهادی است که به اعضای خود احساس امنیت و آرامش می‌بخشد و زوجین سالم، خانواده سالم را می‌سازند و خانواده سالم، جامعه سالم را تشکیل می‌دهند (کیم و واراناسی، ۲۰۱۹). ازدواج در عین اینکه می‌تواند صمیمانه‌ترین و راحت‌ترین رابطه ممکن باشد، در همان حال می‌تواند صدمات خیلی شدیدی را به زوجین و سایر اعضا خانواده وارد کند (گودرزی، شیری و محمودی، ۱۳۹۷). امروزه جوامع مختلف به دنبال الگوهای بومی در زمینه تحکیم، بهبود و استحکام سلامت خانواده هستند. جامعه چین مشکلات زوجی را به عنوان یک مسأله اساسی و با فوریت مداخله تعریف کرده است (کائو و همکاران، ۲۰۱۷ و کائو و همکاران، ۲۰۱۹). استحکام خانواده و سازگاری زوجین و کاستن از ناسازگاری از عوامل مهمی است که به‌طور کلی خانواده را تحت تأثیر قرار می‌دهد (عمادی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین یکی از عواملی که در زوجین نیازمند بررسی است مفهوم سازگاری زناشویی^۴ است. سازگاری زناشویی فرایند اصلاح، سازش و دگرگونی فرد و الگوهای تعاملی زوجین به منظور دستیابی به حداکثر رضایت در رابطه دانسته شده است (بالی، ۲۰۱۰). سازگاری زناشویی یکی از عوامل اصلی موثر بر کیفیت زندگی در روابط زناشویی است. این به نگرش مثبت افراد نسبت به رابطه زناشویی آنها اشاره دارد (مردانی و مرعشی و عباسپور، ۱۴۰۱). سازگاری زناشویی به نگرش خوش بینانه افراد اشاره دارد به همین ترتیب، زن و شوهر از ازدواج و دل‌بستگی خود احساس شادی و رضایت می‌کنند (کندل و تارلیک، ۲۰۱۹).
 گریف و مالهری^۷ (۲۰۰۰) سازگاری زناشویی را توانایی زوجین برای ایجاد یک رابطه سالم، متقابل و پایدار در زندگی زناشویی تعریف می‌کنند. این توانایی شامل ارتباط موثر، حل مسئله، درک و همدلی، احترام متقابل و پذیرش تفاوت‌ها و تنوع‌ها است. سازگاری زناشویی شیوه‌ای است که افراد

1- Apatinga, G.A & Tenkorang, E.Y

2- Kim, S & Varanasi, N

3- Cao, H. & et al

4- Marital compatibility

5- Balli

6- Candel, O.S & Turliuc, M.N

7- Greeff, A.P & Malherbe, H.L

متأهل به طور فردی یا با یکدیگر، جهت تداوم ازدواج سازگار می‌شوند. به طوری که سازگاری زناشویی یکی از مهم‌ترین فاکتورها در تعیین ثبات و تداوم زندگی زناشویی است (سیسک^۱، ۲۰۰۹). پژوهش‌ها در سال‌های گذشته نشان داده که سازگاری زناشویی در زندگی زوج‌ها پیامدهای مثبت فراوانی داشته و عدم سازگاری آن‌ها با هم، عواقب انکارناپذیری بر سلامتی و رابطه آنان به دنبال خواهد داشت (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۹). ناسازگاری‌های زناشویی تأثیر عمیق منفی بر روابط زوجین و پیرو آن بر بافت و روابط خانوادگی می‌گذارد (محمودپور و همکاران، ۱۴۰۰). لذا یکی از دستاوردهای تحولات نهاد خانواده و از عوامل تهدید کننده بنیان و کانون خانواده ناسازگاری‌هایی است که در روابط بین زوجین بروز پیدا می‌کند (پارک و پارک^۲، ۲۰۱۹). وجود اختلافات و ناسازگاری زناشویی باعث می‌شود زوجین مشکلاتی همچون خصومت زناشویی و پایین بودن امنیت هیجانی فرزندان (ساوتویک، لوترت و گربر^۳، ۲۰۱۶)، نشانگان افسردگی (ترومبلو، پست و اسمیت^۴، ۲۰۱۹)، شادکامی پایین در فرزندان (پینز^۵ و همکاران، ۲۰۲۱) را تجربه کنند. آگاهی و اطلاع زوجین از نقش خود در ایجاد رابطه‌ای صحیح و ثمربخش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ اما گاهی پس از مدتی ممکن است زن یا شوهر یا هر دوی آنها نسبت به عمق و شکل رابطه خود دچار تردید شوند؛ چرا که در فاصله‌های روانی بین توقعات خود از زندگی و واقعیت‌های زندگی زناشویی‌شان هماهنگی لازم را نمی‌بینند و ناسازگاری زناشویی را احساس می‌کنند (کشلاقی و همکاران، ۱۳۹۹).

احتمال می‌رود که یکی از مهم‌ترین عوامل مرتبط با سازگاری زناشویی، می‌تواند هوش هیجانی باشد. بنابر نظر فیتنس^۶ (۲۰۰۱) هوش هیجانی یا حداقل برخی از جنبه‌های آن ظرفیت غنی سازی یک ازدواج توأم با سازگاری مطلوب و با ثبات را دارد، و افراد دارای هوش هیجانی بالاتر در مقایسه با افراد با هوش هیجانی پائین رضامندی زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند. در نتیجه یافتن نشانه‌های بی‌کفایتی عاطفه، خطوط فکری یا رفتار اشتباهی که می‌تواند یک زوج را به سوی جدایی بکشاند، نقش حیاتی هوش هیجانی را در بقای ازدواج به اثبات می‌رساند (گلمن^۷، ۱۹۹۵). هوش هیجانی به

1- Sisk, D.A

2- Park, T.Y., Park, Y.

3- Southwick, S.M., Lowthert, B.T., & Graber, A.V

4- Trombello, J.M., Post, K.M., & Smith, D.A

5- Pines, A.M

6- Fitness, J

7- Goleman, D

عنوان بازتابی از توانایی ما در برخورد موفقیت آمیز با افراد مختلف در محیط‌های مختلف می‌باشد. هوش هیجانی نشان دهنده توانایی فرد برای مقابله با چالش‌های محیطی روزانه و ارتقای موفقیت فرد است (اوگونوی^۱، ۲۰۱۸). صاحب‌نظران و پژوهشگرانی که به مطالعه علمی هوش هیجانی می‌پردازند، معتقدند که هوش هیجانی می‌تواند کاربردها و تأثیرات مهمی بر فعالیت‌های گوناگون آدمی نظیر رهبری و هدایت کردن دیگران، رشد حرفه‌ای، سلامت روانی، زندگی خانوادگی و زناشویی داشته باشد (سیاروچی، چان و کاپوتی^۲، ۲۰۱۵). اسماعیل پناه (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه ی هوش هیجانی با سازگاری زناشویی در زوجین انجام داد و به این نتیجه رسید بین هوش هیجانی با سازگاری زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. غریب کره‌یی (۱۴۰۱) پژوهشی با عنوان رابطه هوش هیجانی و رضایت زناشویی با سازگاری زناشویی در زنان شاغل انجام داد و به این نتیجه رسید بین هوش هیجانی و سازگاری زناشویی و بین سازگاری زناشویی با رضایت زناشویی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. دیلدار و همکاران^۳ (۲۰۱۲) در پژوهشی با هدف پیدا کردن رابطه بین هوش هیجانی و سازگاری زناشویی به این نتیجه دست یافتند که هوش هیجانی با سازگاری زناشویی رابطه مثبت دارد. فینچام و بیچ^۴ (۲۰۱۰) معتقدند که فقدان هوش هیجانی^۵ با مشکلاتی در روابط بین فردی و درون فردی در زندگی زناشویی همراه است. نتایج پژوهش آبیودن و همکاران^۶ (۲۰۲۲) نشان داد که بین هوش هیجانی و سازگاری زناشویی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش زماچینسکا- ویتک و همکاران^۷ (۲۰۱۹) نشان داد که در مقایسه با مردان، زنان به طور قابل توجهی سطوح بالاتری از هوش هیجانی را نشان دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که هوش هیجانی یک پیش‌بینی کننده قوی برای همه ابعاد ارتباطی است، زمانی که متغیرهای جمعیتی تحت کنترل بودند. نتایج پژوهش نوابی نژاد، رستمی و پارساکیا (۱۴۰۲) نیز نشان داد که هوش هیجانی نقش سرکوب کننده‌ای در گرایش به خیانت زناشویی و ناسازگاری زناشویی دارد. بنابراین با توجه به نتایج پژوهش‌های مختلف می‌توان گفت که هوش هیجانی در سازگاری زناشویی نقش دارد. با نگاهی به پژوهش‌های پیشین در حوزه متغیرهای ابعاد هوش آشکار است که این پژوهش‌ها اکثراً

- 1- Ogunwuyi, B.O
- 2- Ciarrochi, Chan and Caputi
- 3- Dildar, S
- 4- Fincham, F.D, & Beach, S.R
- 5- Emotional Intelligence
- 6- Abiodun, K
- 7- Zmaczyńska-Witek, B

حول محورهای غیر از مبحث مهم سازگاری زناشویی بوده است. از طرفی بر طبق پژوهش‌های روشنی و همکارانش (۱۳۹۸) در طی سه دهه‌ی اخیر، جامعه ایران شاهد افزایش آمار طلاق بوده، بنابراین ضرورت شناسایی علل و همچنین طرح ریزی الگویی برای پیشگیری از فروپاشی خانواده را نمایان می‌سازد. نظر به بدیع بودن جوانب ابعاد هوش همچنین اهمیت آن در جوانب زندگی فردی و اجتماعی افراد و نیز افزایش برداشت مشترک از روابط زناشویی، بهبود ارتباطات عاطفی و اجتماعی بین همسران، افزایش توانایی در مدیریت خشم و استرس، ارتقا همکاری و تعامل در مسائل روزمره، افزایش سطح همدلی و همزیستی در رابطه و در نهایت ارائه رویکرد جدید در رابطه با بهبود روابط زناشویی با ترکیب مولفه‌های سازگاری زناشویی و ابعاد هوش، هدف از انجام این پژوهش اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر هوش هیجانی و روابط زوجین شهر کرمانشاه می‌باشد.

روش پژوهش

طرح پژوهش در این مطالعه آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) است. روش پژوهش در قسمت کیفی از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش اجرا تحلیل محتوا بود و در قسمت کمی نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه آزمایش و گواه بود. در بخش کیفی با بررسی ادبیات تحقیق در زمینه الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش و همچنین نظرات متخصصان به تدوین الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش پرداخته شد. به این صورت که در این مطالعه مصاحبه از نوع نیمه ساختارمند بود. مصاحبه با چند سؤال بازپاسخ (پس از تأیید متخصصان) در مورد الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش جهت دستیابی به اطلاعات عمیق‌تر پرسیده شد تا مصاحبه شونده دیدگاه خود را نسبت به موضوع آنطور که تجربه کرده و می‌کند، با استفاده از زبان و لغات خود تشریح نمود. سپس پاسخ سؤالات در قالب تحلیل محتوا کد گذاری شده و بعد از آن بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش طراحی شد. کلیه مصاحبه‌ها با اطلاع قبلی مصاحبه‌شوندگان و ضمن اخذ رضایت آن‌ها ضبط شد. بلافاصله بعد از انجام مصاحبه اطلاعات جمع‌آوری شده پیاده‌سازی گردید. علاوه بر ضبط کردن صدا در حین مصاحبه یادداشت‌برداری نیز انجام شد تا هرگونه رفتار غیر کلامی یا رفتار بیرونی ثبت و مستند گردید. در قسمت دوم تحقیق از

لحاظ هدف کاربردی و روش اجرا نیمه آزمایشی از نوع پیش آزمون-پس آزمون با گروه کنترل بود.

نمونه آماری بخش کیفی، جهت تدوین بسته آموزشی زوجین ساکن در شهر کرمانشاه (۱۰ نفر از متخصصان حوزه مشاوره خانواده) در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. جهت نمونه گیری با توجه به روش نمونه گیری هدفمند، ۴۰ نفر از زوجین شهر کرمانشاه جهت استخراج مولفه‌های الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش و برای بررسی تاثیر متغیرهای مستقل (رویکرد بسته آموزشی تدوین شده ۲۰ نفر و برای گروه کنترل نیز ۲۰ نفر از زوجین انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و کنترل قرار گرفتند. در نمونه گیری هدفمند بر اساس معیار ورود (ازدواج اول آن‌ها باشد و سن بین ۲۰ تا ۵۵ سال داشته باشند و داوطلب حضور در پژوهش باشند) نمونه‌ها انتخاب شدند.

ابزار سنجش

مقیاس سازگاری زناشویی دو نفره اسپانیر (DAS): پرسشنامه سازگاری زناشویی گراهام بی اسپانیر توسط اسپانیر در سال ۱۹۷۶ با هدف سنجش سازگاری بین زن و شوهرها و یا هر دو نفری که باهم زندگی می‌کنند تنظیم شد. این مقیاس شامل ۳۲ سوال است که چهار بعد رضایت دونفری، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت را سنجش می‌کند. پاسخ دهی به ۳۲ سوال این مقیاس به سبک لیکرت است. نمره کلی این مقیاس از ۰ تا ۱۵۰ با جمع نمرات سوال‌ها به دست می‌آید افرادی که نمره آنها ۱۰۱ و با کمتر از آن باشد از نظر اسپانیر (۱۹۷۹) دارای مشکل تلقی می‌شوند. اسپانیر (۱۹۷۹) اعتبار و روایی این مقیاس را در سطح نمرات کلی ۰/۹۶ و برای مقیاس‌های فرعی به ترتیب برای رضامندی دو نفره ۰/۹۴، برای توافق دو نفره ۰/۹۰، برای همبستگی دو نفره ۰/۸۶ و برای ابراز محبت و عواطف در روابط دو نفره ۰/۷۳ تعیین کرد (ثنایی، ۱۳۷۹). در پژوهش ملازاده (۱۳۸۱) با اجرا در فاصله زمانی ۳۷ روز بر روی ۹۲ نفر از نمونه‌ی مورد بررسی ضریب قابلیت اعتماد به روش با آزمایشی ۸۹ به دست آمد و آلفای کرانباخ این پرسشنامه ۰/۸۹ تعیین شد. برای برآورد روایی با اجرای همزمان این پرسشنامه و پرسشنامه سازگاری زناشویی لاک والاس ضریب قابلیت

اعتماد برای ۷۹ نفر از زوج‌های مشابه با زوج نمونه، ۹۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۸ محاسبه شد.

پرسشنامه هوش هیجانی باران (۱۹۹۷): این آزمون، دارای ۹۰ سؤال و ۱۵ مؤلفه می‌باشد که توسط بار-آن بر روی ۳۸۳۱ نفر از ۶ کشور (آرژانتین، آلمان، هند، نیجریه و آفریقای جنوبی) که ۴۸/۸ درصد آنان مرد و ۵۱/۲ درصد آنان زن بودند، اجرا شد و به طور نظامدار در آمریکای شمالی هنجاریابی گردید. این مؤلفه‌ها عبارتند از حل مساله، خوشبختی یا شادمانی، استقلال، تحمل فشار روانی خودشکوفایی، خودآگاهی هیجانی، واقع‌گرایی، روابط بین فردی، خوش بینی، عزت نفس، کنترل تکانشی، انعطاف‌پذیری، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، همدلی و خودابزاری. هر خرده مقیاس ۶ سوال دارد، حداقل نمره ۶ و حداکثر نمره ۴۵۰ و میانه ۲۷۰ برآورده شده است. هر چه نمره فرد در کل آزمون با هریک از خرده مقیاس‌ها بیشتر باشد دلیل بر برتری فرد در آن جنبه از هوش هیجانی است (دژکام، ۱۳۸۱؛ منتظرغیب، احقر و کیخانزاد، ۱۳۹۱). لشکری (۱۳۸۱)، در پژوهشی پایایی و روایی آزمون هوش هیجانی را در میان دانشجویان دانشگاه‌های تهران مورد مطالعه قرار داد و با استفاده از روش کرونباخ ۰/۹۲ را برای پایایی کل پرسشنامه به دست آورد که بیانگر پایایی بالای پرسشنامه است (لشکری، ۱۳۸۱؛ منتظرغیب، احقر و کیخانزاد، ۱۳۹۱). به گزارش فاتحی (۱۳۸۸) اعتبار این پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای دانشجویان پسر ۰/۷۴ و برای دانشجویان دختر ۰/۶۸ و برای کل افراد ۰/۹۳ به دست آمده است؛ همچنین ضریب اعتبار به روش زوج و فرد نیز ۰/۸۸ به دست آمده است. طبق این گزارش بین میانگین نمره هر یک از خرده مقیاس‌ها و میانگین کل پرسشنامه، رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد؛ یعنی تمام خرده مقیاس‌های موجود در پرسشنامه با متغیر هوش هیجانی رابطه مستقیم دارد (فاتحی، ۲۰۰۹؛ به نقل از تابش و زارع، ۱۳۹۱). در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش در زوجین: پروتکل آموزشی شامل ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای بود که با استفاده از اسناد بازیابی شده در نتیجه جستجو در منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی و مصاحبه با متخصصان موضوعی تدوین شد. ارزشیابی اولیه به منظور نیازسنجی آموزشی بوسیله بحث گروهی متمرکز و مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد. بحث گروهی متمرکز با زنان و مردان متأهل، زوجین به منظور دریافت اطلاعات غنی تر و عمیق تر انجام شد (۱۰ بحث

گروهی و ۱۰ مصاحبه انجام شد). مصاحبه‌ها با اجازه شرکت کنندگان ضبط و سپس جهت تحلیل تایپ شد. به منظور هدایت مصاحبه از راهنمای مصاحبه استفاده و راهنمای سؤال‌های مصاحبه به وسیله مرور متون و مطالعه مقدماتی، نظر متخصص و اساتید حوزه مشاوره و روان‌درمانی خانواده تهیه شد. مصاحبه‌ها با ۱۲ سوال باز پاسخ به شرح زیر انجام شد. به عنوان یک متخصص خانواده توضیح دهید چه رابطه‌ای بین هوش زوجین و سازگاری زناشویی وجود دارد؟ به نظر شما کدام یک از ابعاد هوش بر سازگاری زوجین موثر است؟ مولفه‌های هر بعد هوش که با سازگاری مرتبط است را بیان کنید؟ جهت طراحی سوالات در این زمینه برای زوجین چه پیشنهادی دارید؟ به عنوان یک متخصص حوزه خانواده تا چه اندازه به مسئله هوش زوجین پرداخته اید و جهت ارتقای آن از چه رویکردی استفاده کرده اید؟ جهت طراحی برنامه‌ی آموزش براساس ابعاد هوش جهت ارتقای سازگاری زناشویی چه پیشنهادی دارید؟ به نظر شما کدام بعد هوش و کدام مولفه آن جهت اولین گام برنامه آموزشی بهتر است مورد آموزش قرار گیرد؟ در خصوص اولویت‌بندی اهمیت ابعاد هوش در سازگاری زناشویی چه نظری دارید؟ به نظر شما جهت ارتقای هر یک از ابعاد هوش که بر سازگاری زناشویی موثر است چه تکنیکی مناسب است؟ به نظر شما تکالیف زوجین جهت ارتقای ابعاد هوش به صورت فردی باشد یا گروهی و محتوای آن چگونه باشد؟ سوالات برای زوجین عبارتند از: ۱. به نظر شما برای غلبه بر مشکلات زندگی زناشویی باید چگونه عمل کرد؟ ۲. واکنش شما وقتی در زندگی زناشویی تصمیمی می‌گیرید و نتیجه آن اشتباه از آب در می‌آید چیست؟ ۳. توانایی در یافتن معنا و هدف زندگی چگونه به شما کمک می‌کند با موقعیت‌های استرس‌زای زندگی سازگاری یابید؟ ۴. در موقعیت‌های دشوار زندگی زناشویی چگونه احساس آرامش خود را حفظ می‌کنید؟ سپس شرکت کنندگان در بحث‌های گروهی با حداکثر تنوع از نظر تحصیلات، سن، وضعیت اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی انتخاب شدند. لازم به ذکر است تعهدات اخلاقی جهت حفظ حقوق مشارکت کنندگان مورد توجه قرار گرفت و در نهایت بسته پس از کدگذاری و مقوله‌بندی با نرم افزار ماسکیودا، تدوین و طراحی گردید. با توجه به نوع پژوهش، روش مورد استفاده از نوع هدفمند و به صورت گلوله برفی با استفاده از نرم افزار مکس کیودا ۲۰ بوده است. این روشی است که واحدهای نمونه نه تنها اطلاعاتی در مورد خودشان بلکه در مورد واحدهای دیگر جامعه نیز ارائه می‌دهند و از آن جایی که هدف جمع‌آوری اطلاعات با کیفیت قابل اتکا است به

همین جهت نمونه‌هایی انتخاب شده که غنی باشند و بتوانند تصویر مطمئنی از پدیده مورد مطالعه ارائه نمایند. در پژوهش‌های کیفی تعداد نمونه با معیار اشباع نظری تعیین می‌شود به این معنی زمانی که پژوهشگر به این نتیجه می‌رسد که انجام مصاحبه بیشتر، اطلاعات بیشتر را در اختیار وی قرار نمی‌دهد و صرفاً تکرار اطلاعات قبلی است، در این حالت پژوهشگر جمع‌آوری اطلاعات را متوقف می‌کند. روش رسیدن به الگو سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش در پژوهش حاضر عبارتند از: ۱- مطالعه تحقیقات مرتبط با سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش، ۲- تعیین مولفه‌های سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر اساس مطالعات، ۳- طراحی سوالات مصاحبه بر اساس مطالعات و ارسال به اساتید جهت ارایه نظرات تخصصی، ۴- انتخاب نمونه جهت اجرای مصاحبه ۵- تحلیل محتوای مصاحبات جهت استخراج مولفه‌های سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش ۶- طراحی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر اساس نتایج مطالعات و مصاحبه‌ها. جزئیات هر یک از جلسات در جدول شماره ۱ خلاصه شده است.

جدول ۱. بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش در زوجین (منبع ادبیات پژوهش و مصاحبه با متخصصان)

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۱	معارفه	معرفی اعضا، بیان قوانین جلسات مثل: احترام به یکدیگر، گوش دادن، رازداری، حضور منظم در جلسات بیان اهداف جلسات	ابتدا آموزش دهنده خود را معرفی می‌کند و سپس قوانین گروه را مشخص می‌کند و پس از آن اهداف جلسات و طول هر جلسه و چگونگی برگزاری جلسات را بیان میکند و در پایان از زوجین می‌خواهد خود را به طور کامل معرفی کنند و به قوانین گروه پایبند بمانند.	سخنرانی انگیزشی	از زوجین خواسته می‌شود در منزل یکبار دیگر به مرور قوانین بپردازند و اگر موافق هستند تعهدنامه در خصوص پایبندی به قوانین و آوردن آن در جلسه بعدی

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
۲	خودآگاهی	آموزش زوجین در خصوص شناخت و درک نیازها، نقاط ضعف	در این جلسه ابتدا به زوجین درباره مفهوم اهداف، نیازها، علایق، امکانات، نقاط ضعف و قوت باورها، ارزش‌ها آموزش داده می‌شود که خودش را بشناسد و سپس وقت مشخصی به زوجین داده می‌شود تا لیستی از افکار، احساسات، ویژگی‌ها و نقاط قوت و ضعف و اهداف و نیازها و خواسته‌هایش خودش تهیه کنند و آنرا با همسرشان به اشتراک بگذارند و هر فرد ابتدا خود و سپس درباره همسرش صحبت کند	بارش فکری، مثبت و یادداشت برداری	در منزل با همسر خود درباره آنچه امروز آموخته‌اند صحبت کنند و دوباره رو بروی یکدیگر خودشان را به طور کامل معرفی کنند تا یکدیگر را بهتر بشناسند
۳	حل مسئله	آشنایی زوجین با مراحل پنجگانه حل مسئله شامل درک احساسات، درک انگیزه‌ها، راه حل جایگزین، درک عواقب کارها، برنامه ریزی متوالی	در این جلسه درمانگر به بیان مراحل حل مسئله به زوجین می‌پردازد و از زوجین می‌خواهد با توجه به هر مرحله از مراحل حل مسئله موقعیتی را مثال بزنند و از طریق بیان داستانهای متفاوت و با استفاده از تکنیک بارش مغزی از افراد خواسته شد که نظر خوشون رو در خصوص هر موقعیت بیان میکنند و ببینند تا چه اندازه از حل مسئله در زندگی شخصی خود بهره می‌برند	بارش فکری، قصه گوئی، چارچوب دهی مجدد، ایفای نقش	در منزل سعی کنند با خودآگاهی به بررسی موقعیت‌های پیش رو در زندگی روزمره هفتگی خود بپردازد و موقعیتهایی رو یادداشت کند که به ترتیب از راه حل جایگزین، درک عواقب کارها و برنامه ریزی متوالی استفاده نموده است و جلسه بعدی همراه بیاورد
۴	شناخت هیجان‌ها	شناخت تجربه‌های هیجانی خود و شناسایی	در این جلسه راجع به عملکرد هیجان‌ها در فرایند سازگاری انسان و فواید آن، نقش هیجان‌ها در برقرار کردن ارتباط با دیگران و تاثیر گذاری روی آنها و هم چنین سازمان دهی و برانگیزاندن رفتار	چارچوب دهی مجدد، مثبت و یادداشت	از اعضا خواسته شد در طول این هفته در موقعیت‌های واقعی زندگی خود انواع و شدت هیجانهایی که

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
		میزان آسیب پذیری هیجانی خود	انسان بین اعضا گفتگویی صورت گرفت و مثال‌هایی از تجربه‌های واقعی آنها مطرح شد. و از اعضا خواسته شد در یک موقعیت خاص قرار بگیرند و تجربه انواع و شدت هیجان که درک می‌کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه‌بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منع هیجانی) را ارزیابی کنند.	برداری، ایفای نقش	درک می‌کنند را یادداشت نمایند. مثلاً وضعیت خود را از لحاظ تجربه ی هیجان خشم، ترس و نگرانی، غم، تنفر و شادی در مقیاس ۰ تا ۱۰ درجه‌بندی کنند، سطح برانگیختگی هیجانی خود را نسبت به شدت رویداد برانگیزاننده هیجان و زمان پایان یافتن برانگیختگی خود نسبت به زمان پایان یافتن رویداد (منع هیجانی) را ارزیابی کنند. و هفته بعدی همراه بیاورند
۵	مدیریت هیجان	شناسایی راهبردهای تنظیمی خود	این بخش شامل دو فعالیت بود: الف) در همان فرم ارزیابی هیجانی روش‌هایی که در کاهش شدت و طول پاسخ هیجانی خودشان موثر بوده اند، را معرفی و میزان تأثیر این روش‌ها درجه‌بندی کنند. ب) هر یک از افراد به تهیه ی فهرست مهارت‌های فردی خود در تسکین و تنظیم هیجانات پرداخته و این فهرست را بر اساس میزان تأثیر روی پاسخ‌های هیجانی خود درجه‌بندی کرده اند.	ثبت و یادداشت برداری، چارچوب دهی مجدد	از اعضای گروه خواسته شد در طول هفته ی آینده به تکمیل فرم گزارشات روزانه هیجانهای خود بپردازند. با این تفاوت که در این هفته، روی مهارت‌های فردی خود در تغییر و تنظیم هیجانات شان تمرکز داشته باشند. به علاوه به این

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
					سوال پاسخ دهند که از بین مهارت‌های تنظیم هیجانی که معمولاً به کار می‌برند، کدام یک در بهبود عملکرد هیجانی آنها مفید بوده است
۶	روابط بین فردی	ارتقا مهارت ارتباط کلامی و غیر کلامی در افراد	این جلسه به اعضا در خصوص چگونگی برقراری یک ارتباط موثر و تقویت روابط بین فردی مهارت‌هایی آموزش داده شد که شامل: گوش کردن به صورت فعال و صبورانه، ارتباط چشمی، گفتن خلاصه‌ای از صحبت‌های فرد مقابل، نگاه کردن به مخاطب به صورت مشتاقانه، داشتن لبخند طبیعی بر لب، تکان دادن سر به عنوان تایید صحبت، استفاده از جملات و سوالاتی مانند: دیگه چی؟ واقعا؟ چه جالب! آره می‌دونم چی میگی! منسجم حرف زدن و پراکنده گویی نکردن صحبت کردن به صورت بی‌طرفانه و بدون قضاوت و پیش داوری	چارچوب دهی مجدد، بارش فکری، گوش دادن فعال، ثبت و یادداشت برداری،	در منزل نمونه‌هایی از فعالیت‌ها و مهارت‌هایی که جهت بهبود رابطه خود استفاده کرده اند یادداشت نمایند
۷	مهربانی و همدلی،	آشنا ساختن ازوجین با روشهای ایجاد تقویت و فضیلت‌های مهربانی و همدلی	در این جلسه در خصوص آشنایی با فضائل اخلاقی شامل: مهربانی و همدلی آموزشهایی به زوجین داده شد: الف) تدریس معنی و ارزش مهربانی ب) ایجاد آستانه تحمل صفر برای زشتی و بدی ج) تشویق مهربانی و خاطر نشان شدن تأثیرات مثبت آن همدلی: تشخیص احساسات و علائق افراد و همچنین یک مفهوم اخلاقی قوی است که فرد را وادار می‌سازد تا به درستی رفتار کند به دلیل آنکه می‌تواند،	چارچوب دهی مجدد، ثبت و یادداشت برداری	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
			<p>رنج های عاطفی را در دیگران تشخیص دهد و همین مسئله او را از رفتار ظالمانه باز می دارد و شامل این مراحل است:</p> <p>پرورش آگاهی</p> <p>افزایش حساسیت نسبت به احساسات دیگران</p> <p>همدلی با دیدگاه اشخاص دیگر.</p> <p>و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱- احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲- پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳- احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاقهای زشت در فرزندان خود</p> <p>۴- انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵- بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمیگیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای ایجاد تغییر در دنیای خود و باری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p>		
۸	صداقت و درستکاری	آشنا ساختن زوجین با روشهای ایجاد و تقویت فضیلت های	آموزش زوجین در خصوص مفهوم درستکاری و صداقت که عبارت است از ایجاد هماهنگی بین آنچه که به آن معتقدیم و آنچه که به آن عمل می کنیم، انجام آنچه که می دانیم درست است و گفتن حرف راست در تمام زمان ها و اینه		مطالعه کتاب ، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
		صداقت و درستکاری	<p>کسی که هوش اخلاقی بالایی دارد، به شیوه‌ای عمل می‌کند که با اصول و عقایدش سازگار باشد. و بیان نمونه‌هایی از این فضیلت از طریق داستان گویی و اشاره به تأثیرات مثبت این فضیلت در زندگی مشترک و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱- احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲- پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳- احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق‌های زشت در فرزندان خود</p> <p>۴- انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵- بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمی‌گیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می‌آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای ایجاد تغییر در دنیای خود و یاری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p>		
۹	بخشش	آشنا ساختن زوجین با روش‌های ایجاد و تقویت فضیلت بخشش	<p>آموزش زوجین در خصوص مفهوم بخشش که عبارت است از آگاهی از عیوب خود و تحمل اشتباههای دیگران و اشاره به تأثیرات مثبت بخشش در سازگاری و کاهش تعارضات زوجین از طریق مثال زدن و بیان نمونه‌هایی از آن و بخصوص اشاره به بیان هدف خداوند از</p>	سخنرانی، ایفای نقش، بارش فکری	مطالعه کتاب، مشاهده فیلم و ثبت رفتارهای اخلاقی خود در هفته

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
			<p>آفرینش جهان در کتاب آسمانی قرآن که بخشندگی اوست و بیان روایات و احادیث معتبر مربوطه جهت تثبیت مفهوم بخشش و سپس آموزش در خصوص</p> <p>۱- احساس تعهد در راستای ایجاد و پرورش این فضیلت</p> <p>۲- پرورش این فضیلت چه اندازه برای زوجین اهمیت دارد</p> <p>۳- احساس نیاز به شکل دادن رفتارهای اخلاقی و ترس از ایجاد اخلاق‌های زشت در فرزندان خود</p> <p>۴- انتظار رفتار اخلاقی از طرف مقابل منوط به انجام رفتار اخلاقی از جانب خود اوست</p> <p>۵- بحث در این خصوص که اعضای خانواده با خواندن کتابها اصول اخلاقی یاد نمیگیرند که چگونه افراد با اخلاقی شوند، بلکه تنها با انجام کارهای خوب، این امر را می آموزند و تشویق اعضا جهت کمک برای ایجاد تغییر در دنیای خود و یاری در جهت درک و تشخیص نتیجه مثبت عمل خود را در روی حالات دیگران و تمرین یک نمونه عملی در خصوص این فضیلت از طریق ایفای نقش</p>		
۱۰	معنایابی زندگی	<p>۱- درک حضور خداوندی در زندگی معمولی</p> <p>۲- درک زیباییهای</p>	<p>آموزش زوجین در خصوص ابعاد هوش معنوی با تاکید بر معنایابی در زندگی و آشنا نمودن زوجین با مفهوم پنهان عبارات و تصاویر و رای معنای ظاهری آن و آموزش در خصوص روش‌های ارتباط با معنا و خالق هستی و سپاسگزاری از خالق و زندگی در لحظه</p>	<p>سخنرانی، انگیزشی، بارش فکری الگودهی</p>	<p>• خواندن یک قطعه شعر و یادداشت معنایی که از آن میفهمیم یادداشت آنچه به زندگی ما معنا می‌دهد</p>

شماره جلسه	عنوان جلسه	هدف	محتوا	تکنیک	تکلیف
		هنری و طبیعی و ایجاد حس قدردانی و تشکر ۳- داشتن ذوق عشق و عرفان که در آن عشق به وصال منشأ دانش است نه استدلال و قیاس ۴- داشتن هوش شاعرانه که معنای نهفته در یک قطعه شعری را بفهمد ۵- معنا بخشی به فعالتهای روزمره زندگی و سپاسگزاری از خالق			<ul style="list-style-type: none"> • خواندن دعا(دعا بر سلامتی همسر و فرزندان و خانواده سعاتمند) • خواندن قرآن • شکر گزایی

سپس به منظور بررسی روایی صوری به شکل کیفی، از مصاحبه نیمه ساختاری با صاحب‌نظران و کارشناسان موضوع استفاده شد. محتوا و شیوه تدریس بسته آموزشی در پانل تخصصی متخصصین مورد بررسی قرار گرفته و تحلیل و ترکیب شد. برای تعیین اعتبار بسته آموزشی پیشنهاد شده نظرات آنها تحلیل شد. برای تعیین ضریب روایی محتوایی بسته آموزشی از روش لاوشه جهت تبدیل قضاوت کیفی متخصصان به کمیت استفاده شد. در این روش ضریب روایی محتوایی بین +۱ تا -۱ است. به منظور به دست آوردن ضریب روایی محتوایی بسته آموزشی، از ۱۰ نفر از متخصصان روانشناس و مشاوره خانواده خواسته شد تا مراحل و محتوای برنامه طراحی شده را با توجه به مقیاس سه درجه‌ای ضروری ۲، مفید (۱) و غیر ضروری (۰) استفاده شد. در این روش، با توجه به تعداد گروه پانل، حداقل مقدار قابل قبول برای تایید اعتبار محتوای اجزاء بسته آموزشی ۰/۵۲ در نظر گرفته شد (لاوشه، ۱۹۷۵).

شاخص روایی محتوایی یا CVI Content Validity Index نیز برای سنجش روایی استفاده می‌شود. این شاخص CVI توسط والتز و باسل (Waltz & Bausell) ارائه شده است. برای محاسبه CVI از خبرگان خواسته شد میزان مرتبط بودن هر گویه را با طیف چهار قسمتی زیر مشخص کنند

- غیر مرتبط
- نیاز به بازبینی اساسی
- مرتبط اما نیاز به بازبینی
- کاملاً مرتبط

تعداد خبرگانی که گزینه ۳ و ۴ را انتخاب کرده اند بر تعداد کل خبرگان تقسیم کردیم (اگر مقدار حاصل از ۷/۰ کوچکتر بود گویه رد می‌شود اگر بین ۷/۰ تا ۷۹/۰ بود باید بازبینی انجام شود و اگر از ۷۹/۰ بزرگتر بود قابل قبول است) بر اساس نتایج این میزان بالاتر از ۰/۷۹ به دست آمد در نتیجه می‌توان گفت روایی بسته آموزشی مورد تایید است چه از لحاظ محتوای جلسه و چه از لحاظ زمان اختصاص داده شده برای هر جلسه. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش از اعتبار مطلوبی برخوردار است. در بخش زیر یافته‌های کمی پژوهش مبتنی بر تأثیر بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش هیجانی و ارتباط آن با بخش کمی پژوهش بیان شده است.

یافته‌ها

یافته‌های بخش کمی

جدول (۲)، ویژگی‌های جمعیت شناختی زوجین شرکت کننده در این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت شناختی زوجین

متغیرها	گروه آزمایش	گروه کنترل
	تعداد(درصد)	تعداد(درصد)
سن	۲۰-۲۵ سال	۴ (۰/۲۰)
	۲۶-۳۰ سال	۶ (۰/۳۰)
	۳۱-۳۵ سال	۷ (۰/۳۵)
	بالای ۳۵ سال	۳ (۰/۱۵)
تحصیلات	دیپلم	۵ (۰/۲۵)
	کاردانی	۴ (۰/۲۰)
	کارشناسی	۹ (۰/۴۵)
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۲ (۰/۱۰)
مدت ازدواج	۱-۳ سال	۵ (۰/۲۵)
	۴-۶ سال	۱۰ (۰/۵۰)
	۷-۹ سال	۳ (۰/۱۵)
	۹ سال به بالا	۲ (۰/۱۰)
سن فرزندان	زیر ۱ سال	۵ (۰/۲۵)
	۱ تا ۲ سال	۸ (۰/۴۰)
	۲ سال به بالا	۷ (۰/۳۵)
جنسیت فرزندان	دختر	۱۲ (۰/۶۰)
	پسر	۸ (۰/۴۰)

همانطور که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود، بیشترین فراوانی زوجین در رده سنی ۳۱ تا ۳۵ سال، در مقطع تحصیلی کارشناسی و در طول مدت ازدواج ۴ تا ۶ سال بوده است. همچنین بیشترین فراوانی در سن فرزندان در بین ۱ تا ۲ سال و در جنسیت فرزندان، در بین فرزندان دختر بوده است. جدول زیر میانگین و انحراف معیار متغیر هوش هیجانی و مولفه‌های آن را نشان می‌دهد.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار متغیر هوش هیجانی و سازگاری زناشویی و مولفه‌های آن‌ها

پس آزمون		پیش آزمون		تعداد	گروه	متغیر وابسته
SD	M	SD	M			
۱۷/۵۸	۸۴/۹۰	۱۳/۷۶	۸۶/۱۵	۲۰ نفر	آزمایش	مهارت درون فردی
۱۵/۹۷	۷۹/۵۰	۱۶/۲۵	۸۱	۲۰ نفر	کنترل	
۱۰/۶۷	۵۴/۷۵	۱۰/۰۵	۵۲/۶۰	۲۰ نفر	آزمایش	مهارت بین فردی
۶/۵۲	۵۷/۸۵	۷/۷۷	۵۵/۷۵	۲۰ نفر	کنترل	
۲/۶۸	۲۲/۱۵	۳/۱۷	۱۵/۵۵	۲۰ نفر	آزمایش	مقابله با استرس
۳/۳۹	۱۶/۴۵	۳/۲۹	۱۵/۴۰	۲۰ نفر	کنترل	
۱۵/۱۷	۵۷/۶۵	۱۹/۷۹	۴۴	۲۰ نفر	آزمایش	سازگاری
۱۷/۶۷	۴۳/۷۰	۱۷/۸۸	۴۳/۴۵	۲۰ نفر	کنترل	
۱۱/۵۴	۳۰/۱۰	۱۰/۸۷	۲۷/۰۵	۲۰ نفر	آزمایش	خلق کلی
۸/۸۳	۲۸/۲۵	۹/۰۸	۲۷/۹۵	۲۰ نفر	کنترل	
۳۸/۲۷	۲۴۹/۵۵	۳۶/۲۵	۲۲۵/۳۵	۲۰ نفر	آزمایش	نمره کل هوش هیجانی
۲۴/۹۳	۲۲۵/۷۵	۲۶/۹۷	۲۲۳/۵۵	۲۰ نفر	کنترل	

همان‌طور که در جدول (۳) مشخص است، نمره میانگین گروه آزمایش در متغیر هوش هیجانی در پس آزمون نسبت به پیش آزمون افزایش یافته است، اما در گروه کنترل تغییر چندانی نشان نمی‌دهد. با این حال، جهت بررسی معناداری، از روش‌های آمار استنباطی استفاده شد. در این پژوهش جهت تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کواریانس چندمتغیری استفاده شد قبل از تحلیل فرضیه‌ها ابتدا پیش فرض‌ها بررسی شدند. جهت بررسی معنی‌داری تفاوت‌ها، ابتدا مفروضه‌های آزمون‌های پارامتریک بررسی شد. نتایج حاصل از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد که سطح معناداری متغیر در گروه‌ها از ۰/۰۵ بیشتر بود که این امر بیانگر نرمال بودن توزیع

داده‌ها در این متغیرها است ($p > 0/05$) پیش فرض همگنی ماتریس‌های واریانس به وسیله شاخص آماره آزمون لوین برای متغیرها بررسی شد که عدم معنادار بودن این آزمون نشان داد که این پیش فرض مورد تایید است ($p > 0/05$). برای بررسی پیش فرض همگنی ضرایب رگرسیونی، معنی داری اثر متقابل بین متغیر مستقل (گروه‌های مورد مطالعه) و متغیر همراه (نمرات پیش‌آزمون) به صورت جداگانه آزمون شد. نتایج بیانگر آن است که اثر متقابل معنی‌داری بین متغیر مستقل و متغیر همراه وجود ندارد. جهت بررسی پیش فرض خطی بودن از روش نمودار پراکندگی استفاده شد. نتایج نشان داد بین متغیر هوش هیجانی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون رابطه خطی وجود دارد.

جدول ۴. نتایج آزمون‌های چندمتغیره پس‌آزمون هوش هیجانی و مولفه‌های آن

نوع آزمون	مقدار	آزمون F	سطح معناداری	ضریب تأثیر	توان آماری
اثر پیلاپی	۰/۷۲۲	۱۵/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۷۲۲	۱
لامبدای ویلکز	۰/۲۷۸	۱۵/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۷۲۲	۱
اثر هتلینگ	۲/۵۹	۱۵/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۷۲۲	۱
بزرگترین ریشه روی	۲/۵۹	۱۵/۰۲	۰/۰۰۱	۰/۷۲۲	۱

نتایج جدول شماره ۴ بیانگر آن است که لامبدای ویلکز ($F=15/02$ و $P=0/001$) معنادار است. نتایج مؤید آن است که بین گروه‌های آزمایش و کنترل از لحاظ پس‌آزمون هوش هیجانی با کنترل پیش‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. بر این اساس می‌توان گفت که تفاوت معناداری حداقلی در یکی از متغیرهای وابسته هوش هیجانی و مولفه‌های آن ایجاد شده است و ضریب تأثیر نشان می‌دهد که $0/722$ تفاوت دو گروه مربوط به مداخله سازگاری زناشویی است.

جدول ۵. نتایج اثرات بین آزمودنی تحلیل کوواریانس چندمتغیره در پس‌آزمون هوش هیجانی و مولفه‌های آن

متغیرهای وابسته	مجموع مجذورات	df	آماره F	سطح معناداری	ضریب تأثیر	توان آماری
مهارت درون فردی	۳۸/۱۹	۱	۰/۲۹۴	۰/۵۹۲	۰/۰۰۹	۰/۰۸۲
مهارت بین فردی	۱/۰۲	۱	۰/۰۳۹	۰/۸۴۵	۰/۰۰۱	۰/۰۵۴
مقابله با استرس	۲۷۰/۴۱	۱	۴۴/۶۷	۰/۰۰۱	۰/۵۷۵	۱
سازگاری	۲۴۳۲/۹۸	۱	۲۷/۴۴	۰/۰۰۱	۰/۴۵۴	۰/۹۹۹
خلق کلی	۱۱۱/۷۵	۱	۶/۳۸	۰/۰۱۶	۰/۱۶۲	۰/۶۸۹
نمره کل هوش هیجانی	۶۹۷۷/۵۹	۱	۲۲/۲۰	۰/۰۰۱	۰/۴۰۲	۰/۹۹۵

نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) در جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که مداخله سازگاری زناشویی (با کنترل اثر پیش‌آزمون به عنوان عامل همپراش روی پس‌آزمون) بر بهبود هوش هیجانی و مولفه‌های مقابله با استرس، سازگاری و خلق کلی در مرحله پس‌آزمون تأثیر معناداری داشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر اثربخشی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر هوش هیجانی و روابط زوجین شهر کرمانشاه بود. در پژوهش حاضر بر اساس نتایج حاصل از کدگذاری مولفه‌های اصلی الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش هیجانی شامل حل مساله، شادمانی، تحمل فشار روانی، خودآگاهی هیجانی، خوش بینی، انعطاف پذیری، روابط بین فردی، مسئولیت پذیری اجتماعی و همدلی بود.

در تبیین این نتایج می‌توان گفت الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش، به عنوان یک رویکرد مبتنی بر مطالعه هوش و ارتباطات زناشویی استفاده می‌شود. این الگو بر اساس تئوری هوش چندگانه طراحی شده است که بیان می‌کند هوش انسان را در چند بعد متفاوت می‌سنجد. در الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش، هر یک از این ابعاد هوش در رابطه زناشویی به عنوان عوامل موثر در سازگاری ازدواج مورد بررسی قرار می‌گیرند. مهارت‌های کمیاب شامل توانایی‌های فردی مثل خودنظمی، تجدیدنظر، قضاوت مثبت و حل مسئله است. هوش هیجانی شامل توانایی‌های ارتباطی، تحمل نافرمانی، تعاملات اجتماعی و تنظیم هیجان است. در این الگو، افراد با استفاده از ارزیابی هوش خود و فردی همسرشان، می‌توانند بر خصوصیات و مهارت‌های هوشی خود و همسرشان بیشتر آگاهی پیدا کنند و در نتیجه راهکارهای موثری را برای بهبود سازگاری زناشویی خود ایجاد کنند. به طور کلی، الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش می‌تواند به افراد کمک کند تا مهارت‌ها و توانمندی‌های هوشی خود را برای ایجاد یک رابطه سالم و موفق در زندگی زناشویی بهینه سازی کنند.

نتایج نشان داد بسته سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش در زوجین از اعتبار کافی برخوردار بوده در تبیین این نتایج می‌توان گفت نقش هوش هیجانی در سازگاری زوجین نشانه تایید بزرگی

بر مدعای گلמן است که هوش هیجانی را رمز بقای ازدواج می‌داند (گلמן، ۱۹۹۵)، همچنین تاکید مجددی بر صحت نتایج و تبیین‌های بدست آمده در خصوص ارزش ویژه مفهوم هوش هیجانی است. موثر بودن هوش هیجانی در ازدواج در پژوهش‌هایی که ارتباط بین هوش هیجانی و ثبات ازدواج را بررسی کردند نشان داده شده است (باتول و کابالید، ۲۰۰۹). همچنین در پژوهش چیکش، شینسک و ماریچ (۲۰۱۸) که رابطه هوش هیجانی و کیفیت زناشویی را بررسی کردند نیز همسو می‌باشد. بنابراین نقش هوش هیجانی در سازگاری زناشویی را اینگونه می‌توان تبیین کرد که زوجین صرف نظر از سن و جنس، درک عاطفی، همدلی، پشتکار، کنترل عاطفی و انگیزه را نسبت به یکدیگر نشان می‌دهند (برادبری و گریوز، ۲۰۰۹)، در روابط خود با یکدیگر می‌توانند احساس منفی را به مثبت و احساس ناسالم را به احساسات سالم تبدیل کنند. همچنین هوش هیجانی بالای زوج‌ها می‌تواند ناشی از توانایی آنها در تحمل استرس و کنار آمدن با موقعیت‌های چالش برانگیز در روابط زناشویی باشد. در واقع این افراد مهارت بیشتری در زمینه مدیریت مشکلات عاطفی و در نتیجه تجربه مشکلات زناشویی کمتر را دارند و در واقع میزان سازگاری زناشویی در این زوجین بالاست و این زوج از ازدواج خود بسیار راضی هستند. بنابراین، مهم است که زوجین به هوش هیجانی خود توجه کنند تا روابط رضایت‌بخش را در ازدواج خود ارتقا دهند.

نتایج نشان داد الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر هوش هیجانی زوجین تأثیر معناداری دارد که با نتایج پژوهش‌های اسماعیل پناه (۱۴۰۱)، غریب کره‌بی (۱۴۰۱) و دیلدار و همکاران (۲۰۱۲) همسو می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت هوش هیجانی با تقویت روابط صمیمانه و شکل دهی مناسب و سازنده می‌تواند به سطح بالای سازش‌پذیری، توافق و حل تعارضات زناشویی منجر شود. این توانایی مقابله با مشکلات و مسایل روزمره و بحرانی زندگی زناشویی و استفاده از راهبردهای حل در شرایط دشوار از مولفه‌های هوش هیجانی است که می‌تواند به کنش وری بهنجار بیانجامد و در افزایش سازگاری زناشویی اثر مستقیم داشته باشد. در واقع هوش هیجانی با ارائه احساسات و تجربیات عاطفی مثبت زمینه را برای سازگاری زناشویی فراهم می‌کند. از سوی دیگر، هوش هیجانی توانایی است که تأثیر مهمی بر سایر توانایی‌های فرد دارد. افرادی که هوش

1- Batool, S.S., Kbalid, R
2- Čikeš, A.B., Šincek, D., & Marić, D
3- Bradberry, T., & Greaves, J

هیجانی بالایی دارند، سازگاری، اعتماد به نفس و خودآگاهی بیشتری دارند که برای یک رابطه پویا ضروری است (مارتینز، رامالهو و مورین، ۲۰۱۰). در واقع هوش هیجانی نقطه ی ملاقات توانایی‌ها، مهارت‌ها و تسهیل‌کنندگان عاطفی و اجتماعی فرد است که با هم مرتبط هستند. این مجموعه نشان می‌دهد که ما در درک و بیان خودمان، درک دیگران، ارتباط با آنها و مقابله با نیازهای و مشکلات زندگی روزمره چقدر موثر هستیم (هادیان و امینی، ۲۰۱۹).

اهمیت خانواده، به عنوان نهادی اثرگذار بر تمام جوانب زندگی فردی و اجتماعی به قدری واضح است که همه‌ی نظریه‌های مطرح روانشناسی به گونه‌ای به نقش آن پرداخته‌اند. بنابراین تلاش در جهت شناخت ساز و کارهای آن و همچنین شناسایی مکانیزم ارتباطی و سازگاری زناشویی به خودی خود حائز اهمیت و ارزش زیادی است (یارشیر، ۱۳۹۷). یکی از مسائلی که بر روی زندگی و خشنودی از زندگی در خانواده تاثیر می‌گذارد سازگاری زناشویی است، زیرا سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر از ازدواج با یکدیگر و با هم بودن احساس شادمانی و رضایت دارند. از آنجا که کاهش سازگاری زناشویی از عوامل خطر ساز بروز آسیب‌های روان شناختی در کودکان و بزرگسالان است و نظام خانواده را که در واقع زیربنای جامعه سالم است مورد تهدید قرار می‌دهد (گل محمدیان، فرحبخش و اسمعیلی، ۱۳۹۲). بنابراین سلامت این کانون بسیار حائز اهمیت بوده و خانواده‌های برخوردار از کارکرد سالم، سوای بقای خود در قالب یک نظام، موجب شکوفایی توان بالقوه یکایک اعضای خود می‌گردند. از آنجایی که زیربنای این نظام روابط زناشویی است، چنانچه این روابط رابطه‌ای سست باشد، پایه‌های لازم برای موفقیت آمیز بودن و مطلوب بودن عملکرد واحد خانواده لرزان و یا حداقل ضعیف خواهد بود تعارض محصول الزامی زندگی مشترک است (طلوع و همکاران، ۱۴۰۰). با این حال محدودیت‌های در این پژوهش وجود داشت که شامل اجرا بر روی صرفاً زوجین شهر کرمانشاه بود که تعمیم نتایج را به زوجین سایر شهرها با محدودیت مواجه می‌سازد، محدودیت دیگر آن این است دوره پیگیری در پژوهش حاضر لحاظ نشد. پیشنهاد می‌شود الگوی سازگاری زناشویی مبتنی بر ابعاد هوش بر روی سایر جنبه‌های دیگر هوش مانند هوش فرهنگی، زیبایی شناختی، هوش معنوی و متغیرهای دیگر مانند عملکرد خانواده، بخشودگی زناشویی و صمیمیت زناشویی نیز بررسی گردد و نتایج با پژوهش حاضر مقایسه گردد.

1- Martins, A., Ramalho, N., & Morin, E.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: پژوهش حاضر با کد اخلاقی IR.IAU.SDJ.REC.1401.055 در دانشگاه علوم پزشکی کردستان تصویب شده است و ملاحظات اخلاقی زیر در این پژوهش شامل: کسب رضایت نامه کتبی از زوجین در گروه‌های مورد مطالعه، محترم شمردن حقوق زوجین در رابطه با قطع یا ادامه همکاری در هر مرحله از تحقیق، عدم ذکر نام زوجین در فرم اطلاعاتی به جهت محرمانه بودن و دادن اطمینان به شرکت کنندگان، آماده کردن زوجین از لحاظ روانی برای شرکت در پژوهش و ارائه توضیحات لازم به زوجین در زمینه هدف تحقیق و رعایت حقوق آنان در زمینه قبول یا رد مشارکت در تحقیق.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق و زوجینی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

فهرست منابع

- اسماعیل پناه، مریم (۱۴۰۱). بررسی رابطه‌ی جهت‌گیری مذهبی و هوش هیجانی با سازگاری زناشویی در زوجین، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور واحد خراسان رضوی.
- بخشایش، علیرضا (۱۳۹۳). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس هوش هیجانی و هوش معنوی زوجین. فصلنامه علمی پژوهشی زن و جامعه، ۵(۲): ۶۹-۸۴.
- جعفری، الهام (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش هوش هیجانی بر کاهش تعارضات زناشویی و سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل دانشگاه تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه الزهرا تهران.
- دهقانی، نسیم (۱۳۹۸). تحلیل مسیر رابطه‌ی سازگاری زناشویی باهمدلی عاطفی و شناختی، هوش معنوی، هوش هیجانی و سرمایه‌های روانشناختی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی المهدی (عج) مهر- اصفهان، دانشکده علوم تربیتی، روانشناسی و هنر.
- روشنی، شهره؛ تافته، مریم و خسروی، زهره (۱۳۹۸). فراتحلیل پژوهش‌های طلاق در ایران در دو دهه اخیر و ارائه راهکارهای کاهش طلاق و پیامدهای منفی آن برای زنان و فرزندان. زن در توسعه و سیاست، ۱۷، ۴، ۶۵۳-۶۷۴.
- رجبی، غلامرضا؛ حریزادی، مهدی و تقی‌پور، منوچهر (۱۳۹۵). ارزیابی مدل رابطه خوددلسوزی، همدلی زناشویی و افسردگی با میانجی‌گری بخشش زناشویی در زنان، مجله مشاوره راهبردی، ۶(۲): ۱-۲۲.
- رضایی، سحر و رسولی، آراس (۱۳۹۸). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه سکوت زناشویی، مجله اندازه‌گیری تربیتی، ۳۶: ۱۸۲-۱۶۷.
- سلطانی، خسرو؛ خسروی، فرشید و محمدطهرانی، حسن (۱۳۹۹). بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر میزان سازگاری زناشویی و نگرش‌های ناکارآمد دانشجویان متأهل. آموزش پرستاری، ۹(۴): ۸۰-۷۲.
- علیزاده، ماریه (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و بهزیستی روانشناختی با سازگاری زناشویی در زنان دانشجوی متأهل دانشگاه‌های آموزش عالی کوشیار و آزاد اسلامی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، موسسه آموزش عالی کوشیار.
- غریب‌کره‌یی، الهام (۱۴۰۱). رابطه هوش هیجانی و رضایت زناشویی با سازگاری زناشویی در زنان شاغل، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، موسسه آموزش عالی کوشیار.
- گل محمدیان، محسن. فرحبخش، کیومرث، اسمعیلی، معصومه (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش هوش اخلاقی، معنوی و فرهنگی بر ناسازگاری زناشویی زنان. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۳(۲): ۲۱۰-۲۳۲.

گل محمدیان، محسن. (۱۳۹۲). مقایسه هوش اخلاقی، فرهنگی و معنوی در زوجین سازگار و ناسازگار به منظور طراحی الگویی مبتنی بر ابعاد هوش و ارزیابی اثربخشی آن بر افزایش سازگاری زناشویی. دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

گودرزی، محمود؛ شیر، فاطمه و محمودی، بختیار (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مؤلفه‌های خانواده درمانی شناختی-رفتاری بر تعارض والد-فرزندی و تعارض زناشویی، فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۲(۴): ۵۳۱-۵۵۱.

مردانی، مریم؛ مرعشی، سیدعلی و عباسپور، ذبیح اله (۱۴۰۱). رابطه علی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی با میانجی‌گری اسنادهای ارتباطی در دانشجویان متأهل دانشگاه‌های شهر اهواز. دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی. شماره ۸۷.

یارشیر، سولماز (۱۳۹۷). رابطه هوش معنوی و رضایت زناشویی در پیشگیری از طلاق. اولین کنگره پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، وزارت علوم و تحقیقات فناوری دفتر مشاوره و سلامت.

- Abiodun K, Ogunwuyi B, Olaiya S, Araromi C.(2022). Emotional Intelligence and Marital Satisfaction of Christian Couples in CAC, Nigeria. *Applied Journal of Economics, Management and Social Sciences*. 9;3(3):10-6. <https://doi.org/10.53790/ajmss.v3i3.59>
- Apatinga GA, Tenkorang EY. (2021). Determinants of sexual violence against married women: Qualitative evidence from Ghana. *Sexual Abuse*; 33(4): 434-454.
- Batool SS, Kbalid R. (2009). Role of emotional intelligence in marital relationship. *Pakistan Journal of Psychological Research*. 30:43-62. <https://pjr.scione.com/newfiles/pjr.scione.com/456/71-67-1-PB-456-PJPR.pdf>
- Candel OS, Turluc MN. (2019). Insecure attachment and relationship satisfaction: A meta-analysis of actor and partner associations. *Pers Individ Differ*.147(1):190-9. doi: 10.1016/j.paid.2019.04.037
- Cao H, Zhou N, Fine MA, Li X, Fang X(2019). Sexual Satisfaction and Marital Satisfaction During the Early Years of Chinese Marriage: A Three-Wave, Cross-Lagged, Actor-Partner Interdependence Model. *The Journal of Sex Research*, 56(3):391-407.
- Cao, H., Zhou, N., Fang, X., & Fine, M. (2017). Marital well-being and depression in Chinese marriage: Going beyond satisfaction and ruling out critical confounders. *Journal of Family Psychology*, 31(6), 775
- Čikeš, A. B., Šincek, D., & Marić, D. (2018). Emotional intelligence and marital quality: Dyadic data on Croatian sample. *Studia psychologica*, 60(2), 108-122. DOI: [10.21909/sp.2018.02.756](https://doi.org/10.21909/sp.2018.02.756)
- Dildar, S., Bashir, S., Shaib, M., Sultan, T., Saeed, Y. (2012). Chains do not hold a marriage together: Emotional intelligence and marital adjustment (A Case of Gujrat District Pakistan). *Middle-East Journal of Scientific Research*, 11(7): 982-987.
- Fitness, J. (2001). *Emotional intelligence and intimate relationship" in Ciarrochi j.fongas J.p, 8 mayer,J.D.(Eds). Emotional intelligence in every day life . philadelphia: Taylor & francis.*
- Hadian, S., & Amini, D. (2019). Prediction Of Marital Disturbance Based On Emotional Intelligence, Communication Skills And Marital Conflicts Of Married Students Of Hamedan Azad University. *Women Studies*, 10(27), 179 -211.
- Greeff, A. P., Malherbe, H. L. (2001). Intimacy and marital satisfaction in spouses. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 27(3), 247-257. DOI:10.1080/009262301750257100
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New Yourk: Bantman books.

- Kim S, Varanasi N. (2019). Labor supply of married foreign-born women in credit-constrained households. *Economic Modelling*; 81: 411-421.
- Martins, A., Ramalho, N., & Morin, E. (2010). A comprehensive meta-analysis of the relationship between emotional intelligence and health. *Personality and individual differences*, 49(6), 554 -564
- Ogunwuyi BO. (2018). Sexual Immorality in Life and Ministry: Prevention and Remediation. *Christ Apostolic Church Theological Seminary Journal*. 2(1):5874. https://scholar.google.com/scholar?cluster=7795900416318425571&hl=en&as_sdt=2005&scioldt=0,5
- Park TY, Park Y(2019). Contributors Influencing Marital Conflicts Between a Korean Husband and a Japanese Wife. *Contemporary Family Therapy*; 41(2):157-167.
- Pines AM, Neal MB, Hammer LB, Icekson T(2021). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*; 74 (4): 361 – 86.
- Southwick, S. M., Lowthert, B. T., Graber, A.V. (2016). *Relevance and application of logotherapy to enhance resilience to stress and trauma*. Logotherapy and existential analysis: Springer. 131-49
- Sisk, D. A. (2009). spiritual intelligence: the tenth intelligence that integrates all other intelligences. *Gifted education international*, 16(3), 208-212 .
- Schatte, N., Malokf, J. (2001). Emotional intelligence and interpersonal relation. *The Journal at social psychology*, 147(4): 523-536.
- Trombello JM, Post KM, Smith DA(2019). Depressive symptoms, criticism, and counter-criticism in marital interactions. *Family process*; 58(1): 165-178.

